Κρίσιμα επίκαιρη η μετάνοια (Κωνσταντίνος Γανωτής)

Categories : ΚΟΙΝΩΝΙΑ

Date : 4 Ιανουαρίου, 2017

Βλέπω τὰ πρόσωπα τῶν νέων μας πόσο βαρύθυμα εἶναι, πόσο ἄκεφα, θλιμμένα καὶ ἀμίλητα. Ἔγινε κατάσταση πλέον νὰ μιλοῦνε γρήγορα καὶ ὑπόκωφα μὲ μισὲς λέξεις ἢ νὰ κραυγάζουν μὲ ἄναρθρες κραυγὲς μὲ φωνή, ποὺ δὲν εἶναι δική τους· εἶναι μιὰ φωνή, ποὺ μιμεῖται κάποια ἀκούσματα καὶ ὁ νέος μας ἀκούει ὁ ἴδιος τὴ φωνή του καὶ δὲν τὴν ἀναγνωρίζει.

Οἱ κοπέλες μας εἶναι ἀρκετὰ φυσιολογικότερες ἀλλὰ κυρίως μέσα σὲ στενὸ κύκλο καὶ μέσα στὸ σπίτι τους· ἐκεῖ ποὺ μιλοῦν δυνατά, σὲ ἀνοικτοὺς κύκλους, ἐκεῖ εἶναι κι αὐτὲς ἀσυνείδητα ἴσως ἐπιτηδευμένες μὲ φωνή, ποὺ δὲν ἀναγνωρίζεται οὔτε ἀπὸ τὶς ἴδιες. Πόσο πρέπει νὰ κουράζει τὰ παιδιά μας αὐτὴ ἡ προσποίηση! . . Τὰ παιδιά μας μιμοῦνται τοὺς πρίγκιπες τῆς δημοσιότητας, ποὺ φτιάχνονται πολὺ πρὶν νὰ σταθοῦν μπροστὰ στοὺς φακούς· ἔτσι γίνονται μιμητὲς ἐπιτηδευμένων προτύπων. Ἐδὼ εἶναι ποὺ ταιριάζει ὁ στίχος τοῦ Ἐλύτη: *“Ποῦ νὰ βρῶ τὴν ψυχή μου τὸ τετράφυλλο δάκρυ”*. Καὶ εἶναι ἀλήθεια ὅτι ἀνακαλύπτει κανεὶς τὴν ψυχή του μέσα σὲ δάκρυα θλίψεων, μέχρι ποὺ νὰ αἰσθάνεται τὴν ψυχή του σὰν ἕνα δάκρυ μεγάλο. Δὲν ὑπάρχει πιὸ ἀποκαλυπτικὴ κατάσταση τῆς ψυχῆς ἀπ’ τὸν μεγάλο πόνο. Πῶς μπορεῖς ὅμως νἀντέξεις τὸν πόνο τῶν νέων ἀνθρώπων, ποὺ ὅσο κι ἂν εἶναι ἀποκαλυπτικὸς τῆς γνήσιας ψυχῆς τους εἶναι καὶ τόσο ἀταίριαστος μὲ τὰ ὄμορφα καὶ ζωηρά τους πρόσωπα; . . .

Συχνὰ οἱ νέοι μας ἀποφεύγουν ν’ ἀντικρύσουν τὸν πόνο φίλων καὶ συγγενῶν, ἀκόμα καὶ νὰ παραδεχτοῦν τὸν δικό τους καὶ δείχνουν μιὰ ἀφασία μπροστὰ στὸν πόνο καὶ στέκονται μακριά. Φοβοῦνται, θὰ μποροῦσε νὰ πεῖ κανείς, μήπως ἀποκαλυφθεῖ μέσα τους ἡ ἁπλὴ καὶ εἰλικρινὴς ψυχή τους. Αἰσθάνονται τρόμο μπροστὰ στὸν ἀληθινὸ ἑαυτό τους, ποὺ τόσα χρόνια τὸν κρατοῦσαν κρυμμένον ἐπιμελῶς. Γι’ αὐτὸ καὶ ἀποφεύγουν κάθε λεπτὴ συγκίνηση, θαυμασμό, κατάνυξη, εὐλάβεια, συμπόνια· φοβοῦνται μήπως ἀποκαλυφθεῖ ἡ γνήσια εὐαισθησία τους.

Ἀπέναντι σ’ αὐτὲς τὶς προκλήσεις ψυχικῆς γνησιότητας πολλοὶ νέοι στέκονται μὲ εἰρωνεία, “σνομπάρουν” συναισθηματικὲς ἢ παραδοσιακὲς ἐκδηλώσεις, τὶς οἰκογενειακὲς συγκεντρώσεις καὶ ἄλλα τέτοια.

Πάντως αὐτὴ ἡ ἔνταση μεταξὺ αὐθεντικῆς ἀλήθειας καὶ προσχήματος μοντέρνου ὕφους προδιαθέτει τοὺς σημερινοὺς νέους μας γιὰ κατάθλιψη, καταχρήσεις, μέχρι

και αὐτοκτονία. Ἔρχεται ἡ στιγμή, ποὺ αἰσθάνεται ὁ αὐτόχειρας ὅτι, κάνοντας κακὸ στὸν ἑαυτό του, πληγώνει ἢ σκοτώνει κάποιον ἄλλον καὶ ὄχι τὸν ἴδιο.

Ἐκεῖνο ποὺ καταδικάζει ὅμως τοὺς νέους μας καὶ κάνει τὸ πρόβλημά τους ἄλυτο, εἶναι ἡ ἀσαφὴς ἀτμόσφαιρα τῆς οἰκογένειας καὶ τῆς κοινωνίας γενικότερα, ποὺ δείχνουν νὰ βρίσκονται στὴν ἴδια περίπου κατάσταση. Αὐτὸ μᾶς ὁδηγεῖ στὴν ἀνακάλυψη τῶν ἐνοχῶν αὐτῆς τῆς διαφθορᾶς τῶν αἰσθημάτων καὶ τῶν ἐννοιῶν στὶς ψυχὲς τῶν νέων. Τίποτα δὲν γίνεται ἀπότομα καὶ ἀπροειδοποίητα στὴ ζωή.

Στὴν κοινωνία ἔχει ἐξαπλωθεῖ μιὰ ἀφελὴς αἰσιοδοξία, ποὺ ἔχει βγάλει ῥίζες καὶ παρὰ τὶς πολλὲς καὶ ἐμφανεῖς διαψεύσεις, οἱ ἀστοὶ πιάνονται ἀπ' αὐτὴ τὴν αἰσιοδοξία σὰν νὰ εἶναι ἡ σωτηρία τους. Μέσα σὲ αὐτὸ τὸ κλῖμα κρυώνει κάθε θερμότητα τῆς ψυχῆς, ἀπωθεῖται κάθε μνήμη καὶ ματαιώνεται κάθε φαντασία προφητική. Ἔτσι ὁ νέος, ὅπως καὶ ὁ κάθε ἄνθρωπος, κάθεται "*ἐν μέσῳ χώρας καὶ σκιᾶς θανάτου*". Ὅταν ἔχουμε τόσες χιλιάδες ἐκτρώσεις τὸ χρόνο, τόσους χιλιάδες χρῆστες ναρκωτικῶν καὶ τόσους ἐθισμένους σὲ διάφορα παραισθησιογόνα, τόσα διαζύγια, τόσες αὐτοκτονίες καὶ δολοφονίες, ὅλα αὐτὰ κι ἄλλα πολλὰ ἀκόμη, χωρὶς οὔτε μιὰ ἐπανάσταση, τὴν ὥρα ποὺ ὅλες οἱ ἐπαγγελματικὲς τάξεις εἶναι ξεσηκωμένες γιὰ οἰκονομικά, ἀσφαλιστικὰ καὶ ἄλλα "θεσμικά" αἰτήματα. Κι ὁ θάνατος, ποὺ θερίζει τὰ ἑκατομμύρια θύματά του χωρὶς νὰ προβληματίζει βαθιὰ τοὺς ἀνθρώπους, ἀντιμετωπίζεται σὰν μιὰ βαριὰ στεναχώρια, ποὺ τὴν ἀπαλύνει ὁ χρόνος. Ἄλλωστε καὶ οἱ νέοι καὶ νὰ προσπαθήσουν, δὲν μποροῦν νὰ νιώσουν τὸ ῥῖγος τῆς τραγῳδίας! Μοιάζουμε δηλαδὴ μ' ἐκεῖνα τὰ ζῷα στὰ σφαγεῖα, ποὺ τὰ ἀναισθητοποιοῦν μὲ ἔνεση πρὶν νὰ τὰ σφάξουν κι ἔτσι πεθαίνουν χωρὶς νὰ νιώσουν πόνο, τὰ καημένα.

Σ' αὐτὴν τὴν κατάσταση, ποὺ βρίσκεται ὁ κόσμος χωρὶς νεῦρο γιὰ τὴν ἀποτίναξη τῆς νάρκης του, τὸ μόνο ποὺ μᾶς ἔμεινε εἶναι ἕνα θαῦμα τοῦ Θεοῦ. Ὅσοι εἶναι σὲ θέση νὰ προσευχηθοῦν στὴν ἐποχή μας χρωστοῦνε νὰ ξεκινήσουν μιὰ προσευχὴ γιὰ τὸν κόσμο. Ὀφείλουμε νὰ πιστέψουμε καὶ νὰ ἀγαπήσουμε τὸν κόσμο αὐτὸν τὸν παράλυτο καὶ νὰ μᾶς δώσει ὁ Θεὸς τὸ κῦρος νὰ τοῦ ποῦμε: "*Ἔγειραι ὁ καθεύδων καὶ ἀνάστα ἐκ νεκρῶν καὶ ἐπιφαύσει σε ὁ Θεός*".

Ποιός θὰ ἀγαπήσει τὸν κόσμο; Ποιός θα ξυπνήσει πρῶτος;

Ὑπάρχει βέβαια ἕνα μικρὸ λεῖμμα πιστῶν στὸν κόσμο. Ὑπάρχουν ὑγιεῖς ἄνθρωποι ἀκόμα καὶ ὑγιεῖς οἰκογένειες. Αὐτοὶ μποροῦν νὰ χειραγωγήσουν τὸν κόσμο. Χρειάζεται ὅμως πρῶτα νἀγαπήσουν πολὺ καὶ γιὰ νὰ φτάσουν στὸ ὕψος αὐτό, πρέπει νὰ πονέσουν πολύ. Οἱ πρῶτοι Χριστιανοὶ κουμαντάρισαν τὸν κόσμο κι ἔβγαλαν τὴ Ῥωμανία, γιατὶ πέρασαν πρῶτα ἀπ' τὸ καμίνι τῶν διωγμῶν. Στοὺς διωγμοὺς χρωστοῦν καὶ τὴν ἁγιότητα καὶ τὴν ἱεραποστολικὴ δυναμικότητά τους.

Ἡ Εὐρώπη ἀρνεῖται καὶ διώκει οὐσιαστικὰ τὸ Χριστιανισμό. Τὸ ἴδιο κάνει καὶ ὁ

μουσουλμανικὸς κόσμος. Γιὰ πρώτη φορὰ ὕστερα ἀπὸ αἰῶνες ἔχουμε ἐκτελέσεις Χριστιανῶν καὶ στρατόπεδα βασανιστηρίων Χριστιανῶν στὴν Κορέα. Βέβαια ξεχάσαμε τόσο γρήγορα τὰ βασανιστήρια καὶ τὶς διώξεις τῶν Χριστιανῶν ἀπὸ τὰ κομμουνιστικὰ καθεστῶτα. Καὶ στὴν Ἑλλάδα ἀκόμα ἔχουμε μάρτυρες ἱερεῖς σὲ κάθε Μητρόπολη. Φαίνεται ὅμως πὼς μᾶς περιμένουν μεγαλύτερα καὶ περισσότερα. Οἱ “ἀνεπτυγμένες” χῶρες τῆς Εὐρώπης καὶ τῆς Ἀμερικῆς γιὰ τὴν ὥρα, καὶ δὲν ξέρει κανεὶς γιὰ πόσο χρόνο ἀκόμα, καταγίνονται στὸν ἐκμαυλισμὸ τῶν μισοπαράλυτων Χριστιανῶν, τραβῶντας τους στὶς αἱρέσεις καὶ στὶς ποικίλες σέκτες. Σύμμαχος καὶ ὄργανό τους ἡ εὐημερία.

Δὲν εὑρέθηκε στὴν ἱστορία μεγαλύτερος πειρασμὸς ἀπὸ τὴν εὐημερία. Ὁ κόσμος καὶ ἰδιαίτερα ὁ Ἑλληνικός-Χριστιανικὸς κόσμος, ποὺ πέρασε τοὺς βαρβαρότερους διωγμοὺς ἀπ’ ὅλους τοὺς γειτονικοὺς λαοὺς (ἁλώσεις, λεηλασίες, Φραγκοκρατία, Τουρκοκρατία, σφαγές, ἀνασκολοπισμοί, βιασμοὶ καὶ δὲν τελειώνουν τὰ βάσανα) δὲν ἔχασε τὴ θρησκεία του καὶ ὅσο βασανιζόταν τόσο πιστότερος γινόταν. Μόλις ἀνάσαιναν λίγο καὶ χόρταιναν οἱ μάρτυρες τῶν διωγμῶν καὶ τῶν βασανιστηρίων, ἔρριχναν νερὸ στὸ κρασὶ τῆς πίστης τους. Ἡ Μικρασιατικὴ καταστροφὴ ἔφερε στὴν Ἑλλάδα ἅγιους μάρτυρες. Ἀκόμα γίνεται αἰσθητὴ ἡ διαφορὰ εὐλάβειας, φιλοξενίας καὶ ἀρχοντιᾶς ἀπὸ τοὺς ντόπιους Ἑλλαδίτες. Ἡ ξετσιπωσιὰ εἶναι πιὸ συγκρατημένη στὶς συνοικίες καὶ στὶς κοινότητες μὲ πυκνότερους Μικρασιατικοὺς πληθυσμούς.

Ὁ διεφθαρμένος ἀστὸς τῆς ἐποχῆς μας προσπαθεῖ μὲ κάθε τρόπο νὰ καταχωνιάσει στὰ βάθη τῆς λήθης του τὶς μνῆμες τῆς ἀρετῆς, ποὺ στόλιζαν τὴν κοινωνία μας στὶς παλαιότερες ἐποχὲς τῶν διωγμῶν καὶ τῶν βασάνων. Στὰ σπίτια οἱ γυναῖκες ντρέπονται νὰ διηγοῦνται στὰ παιδιὰ τὰ βάσανα τῆς φτώχιας καὶ τοῦ πολέμου·**στὰ σχολεῖα δὲν μιλοῦν πιὰ δάσκαλοι καὶ βιβλία γιὰ λεβεντιά, γιὰ αὐτοθυσία, γιὰ πίστη, γιὰ μάρτυρες** καὶ τέτοια. Κυριαρχεῖ παντοῦ τὸ ἀμερικάνικο ἰδεῶδες.

Σ’ αὐτὸ πρέπει νὰ ἀντιδράσουμε καὶ ἤδη παρατηρεῖται κάποια ἀντίδραση ἀλλὰ πολὺ λίγο αἰσθητὴ ἀκόμα. Τὸ ἐλάττωμα αὐτῆς τῆς ἀντίστασης εἶναι ὅτι ἐκτιμᾶται καὶ λειτουργεῖ ἀντίστροφα. Προσπαθοῦν δηλαδὴ οἱ “προβληματισμένοι” ἄνθρωποι νὰ “ἀναβιώνουν” ἔθιμα καὶ μνῆμες λογαριάζοντας πὼς ἕνας πολιτισμὸς ξεκινὰει ἀπ’ αὐτά. Καὶ μιὰ ἁπλή, ἐπιφανειακὴ ἐπίσκεψη σὲ ὁποιοδήποτε ἱστορικὸ μουσεῖο τοῦ κόσμου θὰ ἀποδείξει ὅτι ἡ μήτρα ὅλων τῶν πολιτιστικῶν φαινομένων σ’ ὅλα τὰ ἐπίπεδα καὶ τοὺς τομεῖς τους εἶναι ἡ θρησκεία τοῦ ἔθνους, ποὺ τὰ παρήγαγε.

Αὐτὴν τὴν κρίσιμη λεπτομέρεια δὲν τὴν προσέχουμε, γιατὶ ἔτσι διδαχτήκαμε ἀπὸ τοὺς ἐπαγγελματίες συνδικαλιστὲς δασκάλους μας κι ἀπὸ τοὺς ἀλλοπαρμένους γονεῖς μας. Ἄλλωστε κοστίζει κιόλας αὐτὴ ἡ λεπτομέρεια. Ὅταν λ.χ. θαυμάζουμε ἕνα μεσαιωνικὸ τεῖχος, πρέπει τὴν ἴδια ὥρα νὰ σκεφτοῦμε ὅτι ἐκεῖνοι οἱ πρόγονοί μας εἶχαν κάτι πολύτιμο νὰ φυλάξουν καὶ τὸ φύλαγαν μὲ τὴ ζωή τους. Ἂν δὲν εἶχαν τίποτε ἱερὸ νὰ φυλάξουν θ’ ἄφιναν τὰ κάστρα καὶ θὰ γύριζαν κουρσάροι κι αὐτοὶ σὲ

στεριὲς καὶ θάλασσες· Μέσα ἀπ’ τὰ κάστρα αὐτὰ ξεπροβάλλουν τὰ καμπαναριὰ τῶν ἐκκλησιῶν τους. Οἱ σύγχρονοι ἀστοὶ καμαρώνουν νὰ προβάλλουν οἱ οὐρανοξύστες τους καὶ καμαρώνουν γι’ αὐτούς.

Καὶ τώρα πῶς νὰ πείσεις ἕνα κόσμο νὰ ξαναζητήσει τὴ θρησκεία του καὶ τὸ ἦθος του μὲ ὅλες τὶς ἀρετές του; . . Δὲν γίνονται αὐτά· εἶναι σὰν νὰ παρακαλεῖς κάποιον νὰ ἐρωτευτεῖ !

Τώρα καταλαβαίνω ὅτι κάνω ἕνα μεγάλο λάθος. Παίρνω γιὰ δικό μου τὸ ἔργο τῆς σωτηρίας τοῦ κόσμου, ποὺ εἶναι ἔργο τοῦ Θεοῦ. Ἀφοῦ ξέρω ὅτι ὅποιος λαχταράει κάτι τέτοιο (ἔτσι ἔγινε ὡς τώρα στὴν ἱστορία), τὸ μόνο ποὺ εἶχε νὰ κάνει ὁ ἴδιος εἶναι νὰ προσφέρει τὸν ἑαυτό του μάρτυρα, γιὰ νὰ ξαναφυτρώσει στὴ γῆ ἡ ἀλήθεια. Στὶς μέρες μας οἱ ἐκκλησίες καὶ τὰ μοναστήρια ἔχουν καὶ τὸ μήνυμα νὰ δώσουν καὶ τὸ παράδειγμα ζωντανό. Δὲν εἶναι καὶ τὸ ὅτι ὅλες τὶς Κυριακὲς (τοὐλάχιστον) τὰ μοναστήρια γύρω ἀπ’ τὶς πόλεις καὶ τὰ χωριὰ γεμίζουν ἀπ’ τοὺς ἐνορῖτες τῶν πόλεων. Ἐκεῖ βρίσκουν οἱ κουρασμένοι ἀστοὶ τὴν “ἀποσταμένη ἐλπίδα”. Ἴσως νὰ χαράζει κάποια γνήσια νοσταλγία τῆς ἀλήθειας τοῦ ἔθνους μας· τὸ ὑποπτεύομαι, γιατὶ αὐτὴ ἡ “ἀναβίωση” φαίνεται νἀρχίζει σωστά, ἀπ’ τὴ μετάνοια καὶ τὴ μνήμη τῆς ἱερῆς μας πίστης.

Ὀνειρεύομαι μὲ δάκρυα, ἀδερφοί μου, νὰ γυρίζουν ἀπ’τὰ γηροκομεῖα οἱ γιαγιάδες καὶ οἱ παπποῦδες στὰ σπίτια τῶν παιδιῶν τους καὶ νὰ ποῦν στὰ ἐγγονάκια τους τὰ παραμύθια ποὺ ἄκουσαν ἀπὸ τὶς δικές τους γιαγιάδες. Νὰ τοὺς πιάσουν τὰ δαχτυλάκια νὰ τοὺς μάθουν νὰ κάνουν τὸ σταυρό τους. Νὰ τοὺς μάθουν τὴν τρυφερὴ καὶ ντροπαλὴ γλῶσσα, ποὺ τὴν ξέχασαν ἀκόμα καὶ οἱ γονεῖς τους. Νὰ τοὺς μάθουν νὰ σταυρώνουν τὸ μαξιλάρι τους πρὶν πέσουν γιὰ ὕπνο, νὰ λένε “Παναγίτσα μου, φύλαγε τὴν μαμά μου, τὸν μπαμπά μου, τὸν παππού μου, τὴ γιαγιά μου καὶ τὰ ἀδερφάκια μου κι ἐμένα κάνε με καλὸ παιδί. Πέφτω κάνω τὸ σταυρό μου, ἄγγελο ἔχω στὸ πλευρό μου, δοῦλος τοῦ Θεοῦ λογιοῦμαι καὶ κανέναν δὲν φοβοῦμαι. . .”

Ἕνας σύγχρονος νέος θὰ γελάσει μὲ πικρὴ εἰρωνεία ἀκούγοντας ὅλα αὐτά, ποὺ ὀνειρεύομαι· κι ἐγὼ πῶς νὰ ἐξηγήσω τὴν πίκρα τῆς εἰρωνείας του; Τὴν χαμένη ἀθῳότητα, ὅσο κι ἂν τὴ χλευάζουν, τὴ νοσταλγοῦν ὅλοι. Ποιός μπορεῖ νὰ μὴ ζηλέψει ἕνα ἀθῷο πρόσωπο, ἕνα ἀθῷο βλέμμα;! Ὅλα τοῦ κόσμου τὰ καλὰ καὶ ὅλα τοῦ πολιτισμοῦ τὰ δῶρα δὲν ἰσοζυγιάζονται μὲ τὴν οὐράνια εὐδαιμονία ἑνὸς ἀθῴου παιδιοῦ.

Ἂν μαζέψουμε καὶ σμίξουμε ὅλους τοὺς καημοὺς κι ὅλες τὶς πίκρες τοῦ κόσμου, θὰ ἰδοῦμε (νομίζω) ὅτι ὅλοι μαζὶ οἱ ἀναστεναγμοὶ συμπυκνώνονται καὶ δείχνουν ἕνα πανανθρώπινο ἔλλειμμα ἀγάπης, ἕναν προδομένο καὶ ἀνικανοποίητον ἔρωτα. Αὐτὸ βλέπω σὰν εἰκόνα τοῦ συνολικοῦ ἀνθρώπινου προβλήματος. Κι ὅμως πολλοὶ ἔχουν συμπάθειες καὶ προτιμήσεις καὶ φιλίες καὶ ἀδυναμίες· ὅλα αὐτὰ εἶναι ἀγάπες βέβαια

καὶ φέρνουν μιὰ ἱκανοποίηση. Μπορεῖ ὅμως ὅλες αὐτὲς οἱ ἀτομικὲς καὶ ἰδιαίτερες ἀγάπες νὰ εἶναι μόνον ἀνθρώπινες, νάνταποκρίνονται μόνο στὸν ἐγωϊσμό μας, νὰ εἶναι ἔκφραση τοῦ γούστου μας, γενικὰ νὰ εἶναι κοσμικές. Ἡ ἀληθινὴ ἀγάπη ἔχει μία ἀρχοντιά, συνδυάζεται μὲ τὴν ἀγάπη πρὸς ὅλον τὸν κόσμο, αἰσθάνεται ὁ ἄνθρωπος ὅτι ἡ ἀγάπη του εἶναι κάτι ἱερὸ καὶ ἔχει εὐλογία Θεοῦ. Ἀναζητῶντας μιὰ τέτοια ἀγάπη βρίσκει κανεὶς τὴν ἀγάπη τοῦ Θεοῦ καὶ ξεχνάει τὸν ἑαυτό του καὶ τὰ γοῦστα του, τὶς ἀδυναμίες του, τὰ πάθη του, τοὺς θυμούς, τὰ παράπονά του μαζὶ μὲ τὸν ἑαυτό του. Χαίρεται νὰ διακονεῖ τὶς ἀνάγκες τοῦ ἄλλου καὶ τῶν ἄλλων. Καὶ νιώθει εὐτυχισμένος, ὅταν παλεύει καὶ θυσιάζεται, γιὰ νὰ παρηγορήσει τὸν κόσμο. Ἔτσι κανεὶς βρίσκει τὸ νόημα τῆς ζωῆς μέσα στὴν ἀγάπη, στὴν ὑπηρεσία τῶν ἄλλων, εἴτε εἶναι παιδιά του εἴτε ξένα πρόσωπα, εἴτε ἀξιοσυμπάθητα πρόσωπα εἴτε και . . . ἀχώνευτα. Ὅταν φτάσει κανεὶς σ' αὐτὸ τὸ ἐπίπεδο, μπορεῖ νὰ πεισθεῖ ὅτι ἔχει μετανοήσει, γιατὶ ἔχει ξεπεράσει τὸ κοσμικὸ φρόνημα, ἔχει παραιτηθεῖ ἀπὸ τὶς ἀπαιτήσεις του, τὶς διεκδικήσεις ἀκόμα κι ἀπ' τὰ παράπονα, ἔγινε μεγαλόψυχος, ἴδιος δηλαδὴ μὲ τὸ Θεό.

Αὐτὴ ἡ **μετάνοια** ἀπαιτεῖται καὶ κυριολεκτικὰ γιὰ τὸν καθένα καὶ ἱστορικὰ γιὰ ὅλον τὸν κόσμο. Σὲ παλιότερες ἐποχὲς κρατοῦσε ἡ διδαχὴ τῶν ἁγίων Πατέρων κι ἐπαναλαμβανόταν ἀπ' τοὺς μεγαλύτερους· ἔτσι θεωροῦνταν αὐτονόητη καὶ οἱ ἄνθρωποι ὁμολογιακὰ τὴν ἀποδέχονταν ἀκόμα κι ὅταν τὴν παρέβαιναν. Οἱ ἁμαρτωλοὶ φαίνονταν σὰν ἐξαπατημένοι. Τώρα στοὺς τελευταίους αἰῶνες ἐμφανίστηκε στὸν κόσμο ἡ ἀντιθεΐα. Ὁ Ντσοστογιέφσκι μᾶς δείχνει ἕναν τέτοιον ἀντίθετο τύπο τὸν Ἰβὰν Καραμάζωφ.

Στὴν ἐποχή μας πιά, στὶς τελευταῖες δεκαετίες ἔχουμε φαινόμενα γρήγορης κατάρρευσης στὸν κόσμο. Ἔχουμε καὶ κατάρρευση τοῦ γονικοῦ αἰσθήματος. Δὲν νιώθουν δηλαδὴ οἱ ἄνθρωποι τὴν ἀνάγκη νὰ γίνουν γονεῖς και, ὅταν γίνουν, δὲν νιώθουν τὴ μοναδική τους θέση στὴν τροφὴ καὶ στὴν ἀνατροφὴ τῶν παιδιῶν τους. Γι' αὐτὸ ἔχουμε καὶ τὴν ἀπότομη πτώση τῆς γεννητικότητας. Ὁ πληθυσμὸς τῆς πατρίδας μας φθίνει κατακόρυφα. Ἴσως καὶ νὰ μὴν προλαβαίνουμε νὰ κρατήσουμε τὴν Ἑλλάδα ζωντανή.

Ἐπίσης κατακόρυφη φθίνει καὶ ἡ μνήμη τῆς ἱστορίας μας. Οἱ νέοι μας ἀρχίζουν νὰ μὴν θυμοῦνται (καὶ νὰ μὴν πληροφοροῦνται βέβαια) τὸ ἐθνικό μας παρελθόν. Ἀκόμα ἔχουν ξεχάσει πολὺ τὰ θρησκευτικὰ καὶ κοινωνικά μας ἔθιμα. Οἱ νέοι μας δὲν θυμοῦνται πιὰ τὶς γιορτές μας, τὶς νηστεῖες, τὰ ἔθιμα γενικὰ ἐκτὸς ἀπὸ τὶς Ἀπόκριες. Κι ἂν δὲν ὀργάνωναν τὶς Ἀπόκριες οἱ δημαρχίες μὲ τὰ καρναβάλια, κι αὐτὲς θὰ τὶς ξεχνοῦσαν. Παράδειγμα ἀνησυχητικῆς πτώσης τῆς ἀντοχῆς τοῦ λαοῦ στὰ προβλήματα ἐπιβίωσης εἶναι οἱ αὐτοκτονίες, ποὺ ξέσπασαν σὰν καταιγίδα ἀπὸ τὴν ἔναρξη τῆς κρίσης. Στὴ Γερμανικὴ κατοχή, ποὺ ἦταν ἡ πεῖνα μεγάλη, δὲν εἴχαμε τόσες αὐτοκτονίες, ἴσως δὲν εἴχαμε καὶ καθόλου.

Ἡ ἀστικὴ φιλοσοφία τῆς εὐημερίας σκοτώνει κυριολεκτικὰ τὴν ἐθνικότητα καὶ τὴν θρησκευτικότητα τοῦ λαοῦ. Οἱ νέοι μας σήμερα δὲν νιώθουν τὰ ρίγη τῶν ἐθνικῶν συγκινήσεων, οὔτε τὴν κατάνυξη τῶν θρησκευτικῶν ἐκδηλώσεων. Πάρτε γιὰ παράδειγμα τὰ προγράμματα τῶν ραδιοφωνικῶν καὶ τηλεοπτικῶν σταθμῶν κατὰ τὶς μεγάλες παραδοσιακὲς γιορτές μας, ἀκόμα καὶ μέσα στὴ Μεγάλη Ἑβδομάδα. Δὲν εἶναι πιὰ ἀνέκδοτο ὁ λόγος ἑνὸς Τούρκου ἡλικιωμένου, ποὺ πρὶν λίγα χρόνια ἔλεγε σ' ἕνα Χριστιανικὸ νέο: "Αὐτὰ τὰ μέρη ἦταν δικά σας καὶ σᾶς τὰ πήραμε ἐμεῖς (ἐννοοῦσε τὴν Ἴμβρο). Ὅμως ἐμεῖς δὲν θὰ μπορέσουμε νὰ τὰ κρατήσουμε, γιατὶ δὲν μᾶς ξέρουν καὶ δὲ μᾶς θέλουν. Γι'αὐτὸ κάποτε θὰ ξαναγίνουν δικά σας. Δὲν ξέρω ὅμως ἂν θὰ εἴσαστε ἀκόμα Ἕλληνες τότε, γιὰ νὰ τὰ παραλάβετε! . . ."

Ἂν ἀντέχετε, ἀδερφοί μου, αὐτὸ τὸ λόγο, δὲν θέλω νὰ ζήσω ἄλλο. Ἐλπίζω ὅμως κάποιοι νὰ κλάψουν (καὶ ὁ λόγος τοῦ Τούρκου εἶναι γεγονὸς).

Πολὺ ἐπικίνδυνο ἀκόμα φαινόμενο τῆς ἀστικῆς ζωῆς, ποὺ ἀποτελεῖ πλέον ἐθισμό, εἶναι ἡ ἀποκοπὴ τῶν Ἑλλήνων καὶ ἰδιαίτερα τῶν νέων ἀπὸ τὴ γῆ. Παρ' ὅλη τὴν κρίση δὲν βλέπεις ἀκόμα νέους μας νὰ σκύβουν γιὰ νὰ καλλιεργήσουν τὴ γῆ ἢ νὰ ψαρέψουν. Οὔτε κτηνοτρόφους νέους βλέπεις. Τὴ γῆ μας τὴν δουλεύουν ἀκόμα οἱ μετανάστες. Κι ὅμως ἡ γῆ καὶ ἡ θάλασσα εἶναι οἱ τελευταῖες ἐλπίδες μας μέσα στὴν οἰκονομικὴ κρίση.

Γι' αὐτὸ νὰ κάνουμε μιὰ προσευχὴ ὅσοι τὰ καταλαβαίνουμε καὶ τὰ αἰσθανόμαστε αὐτά, νὰ κάνουμε μιὰ προσευχὴ μὲ πολλὲς μετάνοιες, γιὰ νὰ δώσει ὁ Θεὸς μετάνοια στὸ λαό μας. Νὰ ξυπνήσουν οἱ νέοι προπαντός, οἱ νέοι μας ποὺ ζοῦνε τώρα ἀπὸ τὰ χαρτζιλίκια τῶν γονιῶν τους καὶ τῆς παραοικονομίας, γιατὶ αὐτοὶ θὰ βρεθοῦν μέσα στὸ μάτι τοῦ κυκλώνα, ποὺ ἔρχεται γρήγορα. Ὁ θεὸς νὰ λυπηθεῖ τὴν Ἑλλάδα τῶν μαρτύρων καὶ τῶν ἡρώων της καὶ νἀνάψει στὶς καρδιὲς ὅλων μας μιὰ φλόγα μετάνοιας.

Ἀμήν.

(Πηγή: konstantinosganotis.gr, Δακτυλογράφηση & Ἐπιμέλεια: Αἰκατερίνη Κόρμαλη-Γανωτῆ)